

NORA
KOMMUN

Planeringsstrategi för översiktsplan, mandatperioden 2023–2026

Policy/strategi/plan/reglemente

Antagen av kommunfullmäktige

[Välj datum]

§ Klicka här för att ange text.

Dnr: Klicka här för att ange text.

Policy/strategi/plan/reglemente
Riktlinjer
Regler/rutiner

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	3
1 Inledning	4
1.1 Planeringsstrategin som verktyg för aktualitetsprövning.....	4
2 Syfte.....	5
3 Process att ta fram planeringsstrategin	6
4 Översiktsplanen och dess tillägg	6
5 Genomgång av översiktsplanens aktualitet	8
5.1 Nya lagar och översyn av lagstiftning.....	8
5.1.1 Plan- och bygglagen (PBL)	8
5.1.2 Miljöbalken (MB)	9
5.1.3 Barnkonventionen	9
5.2 Nationella och regionala mål, planer och program	9
5.2.1 Agenda 2030	11
5.2.2 Folkhälsa	11
5.2.3 Transportsystemet	12
5.2.4 Vindkraft	12
5.2.5 Regional utvecklingsstrategi 2022–2030	12
5.2.6 Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län ..	12
5.2.7 Regional handlingsplan för grön infrastruktur	13
5.3 Riksintressen	14
5.3.1 Naturvård	14
5.3.2 Kulturmiljövård	14
5.3.3 Friluftsliv	14
5.3.4 Energiproduktion och energidistribution	14
5.3.5 Kommunikationer	15
5.3.6 Totalförsvaret	15
5.3.7 Värdefulla ämnen eller material	16
5.3.8 Anläggning för industriell produktion	17
5.3.9 Natura 2000	17
5.4 Miljökvalitetsnormer	17
5.5 Hälsa, säkerhet och risk för olyckor.....	18
5.5.1 Regional risk- och sårbarhetsanalys	18
5.5.2 Översvämning	18
5.5.3 Buller	19

5.5.4	Förorenade områden	20
5.5.5	Beredskap – Samhällsviktig verksamhet samt totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen	21
5.5.6	Dricksvattenförsörjning	22
5.6	Mellankommunal samordning	23
5.7	Allmänna intressen	23
5.7.1	Jordbruksmark	24
5.7.2	Skogsbruk	25
5.7.3	Bostadsförsörjning	25
5.7.4	Naturvärden	26
5.7.5	Kulturmiljövärden.....	26
5.7.6	Social hållbarhet	28
5.7.7	Infrastruktur och kollektivtrafik	28
5.7.8	Regional cykelplan	29
5.8	Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandets aktualitet ...	30
5.9	Aktualitetsbedömning av översiktsplanens olika delar.....	31
5.9.1	Utvecklingsinriktning	31
5.9.2	Mark- och vattenanvändning	32
5.9.3	Tillägg till översiktsplanen – LIS-plan	34
5.9.4	Övergripande principer	34
6	Användbarhet och tillämpning	37
6.1	Enkätstudie.....	37
6.2	Uppföljning och utveckling	39
7	Bedömning och slutsats.....	42
	Referenser	44

Sammanfattning

Varje mandatperiod ska kommunen aktualitetspröva sin kommunomfattande översiktsplan. Aktualitetsprövningen ska enligt lag göras genom att kommunen tar fram en planeringsstrategi som antas av kommunfullmäktige.

Planeringsstrategin utvärderar översiktsplanens olika delar och eventuella förändringar i planeringsunderlag som kan påverka översiktsplanens aktualitet.

Som en del i arbetet med att se över innehållet i översiktsplanen ska Länsstyrelsen leverera ett underlag till kommunen som stöd i vilka förändringar som har skett från nationellt håll och som kan ha betydelse för översiktsplaneringen. I arbetet med att ta fram planeringsstrategin har konstaterats att översiktsplanen i sin helhet är att se som aktuell, även om det finns specifika delar i översiktsplanen som är helt eller delvis inaktuella. Under mandatperioden kommer fokus ligga på att arbeta med att ta fram planeringsunderlag och strategier som kan ligga till grund för stöd i efterföljande processer och en framtida revidering av översiktsplanen.

1 Inledning

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument, som visar viljeinriktningen för hur mark- och vattenområden ska användas samt hur bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen hanterar allmänna intressen och redovisar avvägningar mellan dessa och de riksintressen som finns. Utöver detta ska översiktsplanen ge vägledning för planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Genom översiktsplaneringen förs löpande samtal och dialog om kommunens nuläge och kommunens utveckling framåt. Dessa samtal förs både inom den egna tjänstepersonsorganisationen såväl som inom politiken. Samtal förs också med allmänheten i form av kommunens invånare, näringsliv och intresseorganisationer samt med staten och dess myndigheter. När översiktsplanen antas finns därför en överenskommelse om kommunens utveckling. Det ger en transparens för alla parter om vad som kan komma att hända var i kommunen under översiktsplanens period.

Myndigheter tar stöd i kommunens översiktsplan i sina processer och inför de beslut som ska fattas, till exempel när det rör kollektivtrafik, strandskyddsdispenser, ny infrastruktur och så vidare.

På grund av det som nämns ovan är det därför viktigt att översiktsplanen hålls aktuell och följer den utveckling som sker och anger den viljeinriktning som finns i kommunens politiska majoritet. När planen är aktuell fungerar den som stöd i efterföljande led som planläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Om översiktsplanen också samverkar med andra delar av kommunens verksamhet kan till exempel lokalbehov för skolor, vård med mera fångas upp i tidiga skeden och planeras långt innan det faktiska behovet uppstår.

För att översiktsplanen ska kunna hållas aktuell finns en lagstiftad process som kallas planeringsstrategi där översiktsplanen genomlysas och bedöms.

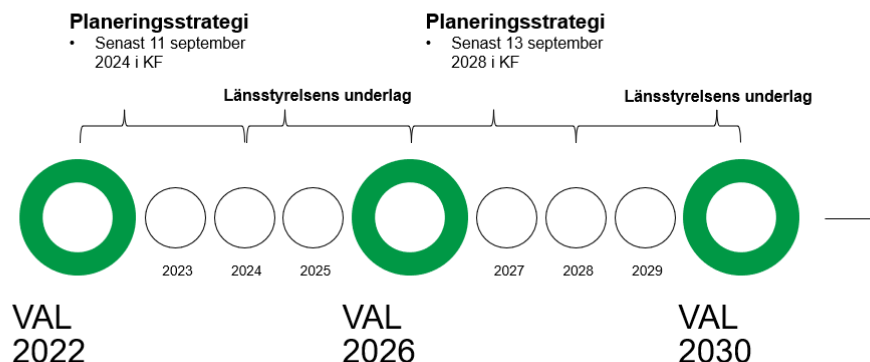
1.1 Planeringsstrategin som verktyg för aktualitetsprövning

Den 1 april 2020 ändrades 3 kap i plan- och bygglagen (PBL). Syftet med ändringen är att översiktsplanarbetet ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell.

Planeringsstrategin är det centrala nya verktyget för att kommunen ska få till det kontinuerliga översiktsplanarbetet.

Enligt 23 § 3 kap. PBL ska kommunfullmäktige ha antagit en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. Antar kommunen inte en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan senast 11 september 2024 anses planerna vara inaktuella. Detta innebär bland annat att standardförfarande, samordnat förfarande och förenklat förfarande inte kan tillämpas vid framtagandet av detaljplaner.

Processen över tid

Planeringsstrategin ersätter det som tidigare kallades för aktualitetsprövning av översiktsplanen. Planeringsstrategin är det centrala nya verktyget för att kommunen ska få till det kontinuerliga översiktsplanarbetet.

Planeringsstrategin ska hållas tillgänglig på kommunens hemsida tills en ny planeringsstrategi antas (24 § 3 kap PBL). Om kommunen antar en kommunomfattande översiktsplan inom samma tidsperiod som planeringsstrategin ska tas fram behövs ingen planeringsstrategi för den perioden. Planeringsstrategin kan ändras fram till nästa ordinarie val.

I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige enligt 3 kap 23 § PBL

1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och
2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

2 Syfte

Syftet med planeringsstrategin är att kommunen ska ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt ange vad som är kommunens fortsatta arbete i översiktsplaneringen. Kommunen ska även bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen och dess tillägg är aktuella. Bedömningar görs av den kommunomfattande översiktsplanen samt fördjupningar, tematiska tillägg och andra styrdokument som är av relevans för översiktsplanarbetet.

Boverket har tagit fram en processbild över översiktsplanering som visar på just en kontinuerlig planering. I den bilden är planeringsstrategin tydligt utpekad som ett vägval i vad som behöver göras för att fortsätta hålla översiktsplanen aktuell.

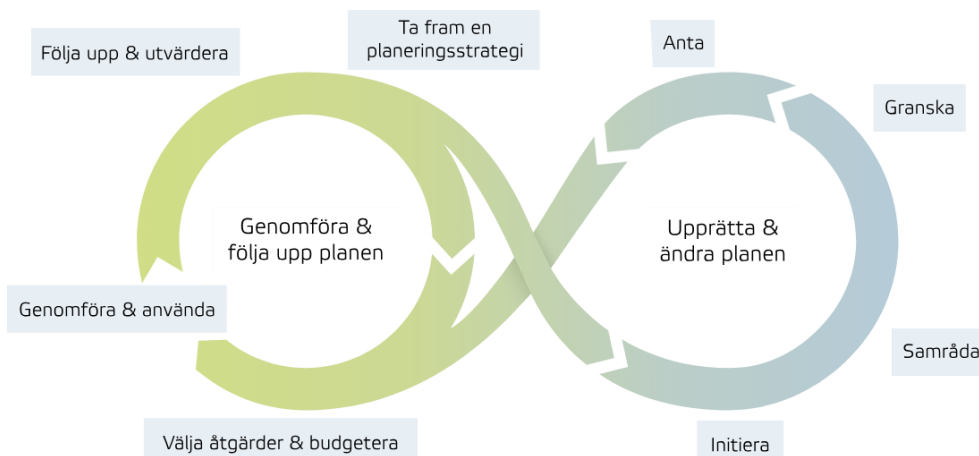

Illustration över den kontinuerliga översiktsplaneprocessen där planeringsstrategin fyller en viktig funktion för beslut om vägval för fortsatt översiktsplanering. Källa: Boverket.

3 Process att ta fram planeringsstrategin

Arbetet med att ta fram planeringsstrategin har genomförts under 2023 och början av 2024. Under arbetet har hela översiktsplanen och dess tillägg kontrollerats för att identifiera ställningstagande och inriktningar som eventuellt behöver förändras. Det planeringsunderlag som Länsstyrelsen levererat till kommunen under 2022 (bilaga 1 och 2) har även det granskats och jämförts med översiktsplanen.

Under hösten 2023 skickades en enkät ut till större delen av tjänstepersonsorganisationen. Enkäten undersöker upplevelsen av översiktsplanen som verktyg för den strategiska inriktningen och som vägledande dokument i det dagliga arbetet.

Samhällsplaneraren har hållit ihop arbetet och gjort avstämningar med andra tjänstepersoner och politiken om innehållet.

4 Översiktsplanen och dess tillägg

Nora kommuns översiktsplan omfattar två dokument. Den kommunomfattande översiktsplanen och ett tillägg till översiktsplanen för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Utöver det finns en bostadsförsörjningsplan, en trafikplan och en cykelplan som hör till översiktsplanen.

- Kommunomfattande översiktsplan, antagen 2017-12-14.
- LIS-plan, antagen 2022-03-02.
- Trafikplan, antagen 2021-04-28
- Cykelplan, antagen 2021-04-28
- Bostadsförsörjningsplan, antagen 2018-09-26

Samtliga dokument har en planeringshorisont till 2030.

5 Genomgång av översiktsplanens aktualitet

I detta kapitel görs en genomlysning av översiktsplanen och dess olika delar för att bedöma hur aktuella de är. Genomlysningen görs med utgångspunkt från länsstyrelsens planeringsunderlag samt 3, 4 och 5 §§ 3 kap. PBL. Den görs både från ett nationellt, regionalt och ett lokalt perspektiv.

Enligt 3 kapitlet 26 § PBL ska Länsstyrelsen i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller. Inför kommunens arbete med planeringsstrategin har Länsstyrelsen sammanställt och redovisat två underlag med statliga och mellankommunala intressen som Länsstyrelsen bedömer kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet, *Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet, Länsövergripande planeringsunderlag, Örebro län och Länsstyrelsens underlag för Nora kommuns beslut om planeringsstrategi* (bilaga 1 och 2).

I avsnitt 5.1 – 5.8 följer en redovisning av relevanta delar ur underlagen från Länsstyrelsen, där kommunen gör en bedömning av aktualiteten för varje respektive del. I avsnitt 5.9 gör kommunen en egen genomlysning av relevanta delar av översiktsplanen som rör bland annat kommunens intentioner, vision och markanvändningar.

Den sammanvägda bedömningen i respektive avsnitt presenteras i en grön ruta tillsammans med eventuella åtgärder som föreslås (se till höger). Här framgår om avsnittet bedöms vara aktuellt, inaktuellt eller bristfälligt.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Slutligen görs en sammanvägd bedömning i kapitel 7 av hur detta i sin helhet påverkar översiktsplanens aktualitet.

5.1 Nya lagar och översyn av lagstiftning

5.1.1 Plan- och bygglagen (PBL)

Plan- och bygglagen har genomgått ett stort antal förändringar. Till exempel ändrades 3 kap om översiktsplan den 1 april 2020. Många paragrafer har fått nytt innehåll eller formulerats om. Det övergripande syftet med ändringarna i kapitlet är att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, framåtsyftande och att översiktsplanen hålls aktuell. Planeringsstrategin är en direkt följd av dessa förändringar. Från och med valet 2022 ska kommunfullmäktige ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Strategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val, vilket innebär att fullmäktige senast den 11 september 2024 ska ha antagit kommunens första planeringsstrategi. Om inte detta genomförs upphör översiktsplanen att vara aktuell.

Den 1 augusti 2018 ändrades 3 kap. 5 § i syfte att förbättra beredskapen för klimatförändringar i kommunen. Detta innebär att det av översiktsplanen ska framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Bedömning

Lagändringen om beredskap för klimatändringar hanteras till viss del i översiktsplanen, men kan påverka översiktsplanens aktualitet.

5.1.2 Miljöbalken (MB)

Den 1 januari 2019 ändrades 5 kap 4 § i miljöbalken. Ändringen syftar till att stärka skyddet för vattenmiljön. Därför togs till exempel rimlighetsavvägningen bort kopplat till miljökvalitetsnormer för vatten.

Den 1 januari 2018 infördes ett nytt 6 kap i miljöbalken. Detta föranledde också förändringar i PBL. Det nya kapitlet heter Miljöbedömningar och syftar till att förtydliga lagstiftningen och ge den en mer lättillgänglig struktur som följer stegen i miljöbedömningsprocessen.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.
Miljökonsekvensbeskrivningen är dock framtagen i enlighet med en äldre lagstiftning.

5.1.3 Barnkonventionen

FN:s Barnkonvention blev den 1 januari 2020 svensk lag. En av barnkonventionens grundprinciper är att alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3). En annan grundprincip är att barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som rör dem (artikel 12).

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.
I en framtida revidering behöver barnperspektivet beaktas och integreras tydligare i strategiska dokument.

5.2 Nationella och regionala mål, planer och program

Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta

nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling av kommunen. Vilka mål som är relevanta att beakta bedöms med utgångspunkt i den vision och mål som kommunen utformat lokalt. Både på nationell och internationell nivå finns övergripande mål och strategier för ett hållbart samhällsbyggande. Nedan listas de mål, planer och program som bedöms vara relevanta att belysa för Noras översiktsplans aktualitet.

I länsstyrelsens planeringsunderlag framgår att översiktsplanen ska behandla de relevanta nationella och regionala mål, planer och program som behövs för en hållbar utveckling inom kommunen. Länsstyrelsen listar ett flertal nationella mål planer och program som viktiga för region Örebro län.

I översiktsplanen lyfts följande nationella och regionala mål, planer och program som bedöms vara relevanta och av betydelse för kommunen och översiktsplaneringen:

Nationella	Regionala
Vision för Sverige 2025	Regional utvecklingsstrategi för Örebroregionen (RUS)
Nationell strategi för hållbar utveckling	Regional översiktlig planering (RÖP)
Nationella miljö kvalitetsmål	Energi- och klimatprogram för Örebro län 2017–2020
Nationella mål för friluftslivspolitiken	Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län
Nationella folkhälsomål	Regionala miljömål
Nationell plan för transportsystemet 2014–2025	Länsplan för regional transportinfrastruktur
Nationell cykelstrategi för ökad och säker cykling	Regionalt trafikförsörjningsprogram för Örebro län
Bredbandsstrategi för Sverige	Cykelstrategi för Örebroregionen
En livsmedelsstrategi för Sverige	Regionalt kulturpolitiskt program för Örebroregionen
	Örebro läns kulturplan 2016–2019
	Regionala folkhälsomål

Vissa av målen, planerna eller programmen kan ha upphört att gälla och vissa har ersatts av nyare versioner. Det bedöms dock inte påverka översiktsplanens aktualitet då majoriteten av de som uppdaterats främst har handlat om redaktionella ändringar. Utöver de som nämns ovan följer ett antal mål, planer och program som bedöms relevanta att belysa djupare.

5.2.1 Agenda 2030

Agenda 2030 antogs 2015 av FN:s medlemsländer och började gälla 1 januari 2016, som en fortsättning och påbyggnad av de ej uppnådda milleniemalet. Agenda 2030 ämnar till att balansera en ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling med 17 globala mål inom flera olika områden till år 2030. I regeringens proposition 2019/12:188 framgår Sveriges inriktning för arbetet med att genomföra Agenda 2030.

Den 1 december 2022 undertecknade alla kommuner i länet en regional avsiktsförklaring för Agenda 2030, med mål om att ta gemensamma kliv framåt för hållbarhetsarbetet. I avsiktsförklaringen anger Nora kommun bland annat en ambition om att tydliggöra de globala målen och de lokala påverkansmöjligheterna i den kommunala organisationen och dess politiska styrdokument. Att tydliggöra verksamheternas arbete för hållbar utveckling i verksamheternas målarbete samt att bemanna beslutad tjänsteorganisation med en hållbarhetsstrateg för ökat fokus och medvetenhet.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Översiktsplanens koppling till Agenda 2030 bedöms i stora drag tillgodosedd, men kan stärkas.

I det fortsatta arbetet med kontinuerlig översiktsplanering behöver Agenda 2030 tas om hand och beaktas i planeringsunderlag och nya planer och strategier.

5.2.2 Folkhälsa

Riksdagen beslutade i juni 2018 om ett omformulerat övergripande folkhälsomål och en reviderad målstruktur för folkhälsopolitiken. Syftet med förändringen var att skapa en mer långsiktig och förebyggande struktur för en mer jämlik hälsa för hela befolkningen och som underlättar folkhälsoarbetet på samtliga samhällsnivåer. År 2019 togs en regional handlingsplan för god, jämlik och jämställd hälsa fram.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Ställningstaganden i översiktsplanen och tillhörande styrdokument kan tydliggöras på flera områden för att bättre leva upp till folkhälsomalet.

5.2.3 Transportsystemet

Under 2022 fastställdes nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033. I planen beskrivs hur den

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

statliga infrastrukturen (Europavägar och järnväg) ska underhållas och utvecklas, samt hur de ekonomiska ramarna för perioden ser ut.

5.2.4 Vindkraft

Naturvårdsverket och Energimyndigheten har arbetat fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad som färdigställdes i januari 2021. Som en del i genomförandet av strategin har Länsstyrelserna fått i uppdrag att genomföra regionala analyser, där det nationella planeringsunderlaget kvalitetssäkras och vidareutvecklas utifrån regionala förhållanden. Det regionala planeringsunderlaget kan utgöra stöd i kommunernas översiktsplanering. Det finns i nuläget ingen beslutad tidplan för de regionala analyserna.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.2.5 Regional utvecklingsstrategi 2022–2030

Sedan översiktsplanen och övriga dokument som omfattas av denna planeringsstrategi togs fram, har den regionala utvecklingsstrategin för Örebro län genomgått en uppdatering. Visionen och de tre övergripande målen kvarstår från den föregående regionala utvecklingsstrategin från 2018. Några av effektmålen har dock justerats och skärpts.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet trots skärpta effektmål.

5.2.6 Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län

Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning togs fram utifrån ett uppdrag i 2013 års regleringsbrev till Länsstyrelserna och redovisades till miljödepartementet 2014. Planen skickades därefter på en remissrunda till länets kommuner och publicerades i reviderad form under 2016. Planens syfte är att vara ett vägledande dokument främst för kommunernas arbete med klimatanpassning. Utgångspunkten är en bedömning av sårbarhet och

behov av klimatanpassning i länet och planen innehåller även mål och åtgärder för arbetet.

Bedömning

Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning togs fram innan översiktsplanen och tillhörande dokument arbetades fram och bedöms därför inte påverka översiktsplanens aktualitet. Det finns dock ett behov av att utveckla kommunens arbete och beredskap kopplat till klimatanpassning, inte minst utifrån ändringen av PBL 2018 om förbättrad beredskap för klimatändringar.

Kommunen kommer inleda arbete med nya planeringsunderlag kopplat till klimatförändringar som, när de är klara, kommer utgöra viktigt underlag för fortsatt kontinuerlig översiktsplanering och vid framtida revidering av översiktsplanen.

5.2.7 Regional handlingsplan för grön infrastruktur

Handlingsplan för Grön infrastruktur i Örebro län publicerades 2019. I planen redovisas samlad och delvis ny kunskap om olika naturmiljöer i länet och hur naturvärden kopplade till miljöerna är fördelade i landskapet. Handlingsplanen redovisar även Länsstyrelsens sammanfattande bedömning av behoven och förutsättningarna för ökad grön infrastruktur i länet. Förslag till åtgärder presenteras utifrån fem prioriterade insatsområden: Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar, God bebyggd miljö – Tätortsnära natur.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Underlaget är dock viktigt att ta om hand i det kontinuerliga översiktsplanarbetet och i samband med framtagande av planer kopplat till grön infrastruktur.

5.3 Riksintressen

5.3.1 Naturvård

Riksintresseområden för naturvård som påverkar Nora kommun är Grängshyttförsarna, Järleån, Källeråsmossen, Lundsjärden och Älvhyttan. Inga förändringar har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.3.2 Kulturmiljövård

Riksintresseområden för kulturmiljövård som påverkar Nora kommun är Bondebyn – Järle – Yxe, Centrala Nora, Gamla Viken, Järnboås – Finnshyttan – Lindesby, Klacka – Lerberg, Pershyttan, Skrikarhyttan och Västgötahyttan. Inga förändringar har skett sedan översiktsplanen antogs.

Beskrivningarna i översiktsplanen hur riksintressena ska samverka med utvecklingen i utvecklingsområdena är begränsad och ger begränsad vägledning eller stöd för efterföljande planläggning och lovgivning.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Kan utvecklas vid framtagande av en ny översiktsplan

5.3.3 Friluftsliv

Riksintresseområden för friluftsliv som påverkar Nora kommun är Finnekroken, Kilsbergen och Kindlaområdet. Inga förändringar har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.3.4 Energiproduktion och energidistribution

Riksintresseområden för energiproduktion och energidistribution som påverkar Nora kommun är T198 som ligger i den östra delen av kommunen i höjd med Fåsjön och angränsande Lindesbergs kommun. I översiktsplanen pekas området ut som ändrad markanvändning för verksamheter, vindkraftsetableringar. I översiktsplanen framgår också att kommunen ser

positivt på en utbyggnad av vindkraftverk. Kommunen ska ta fram ett tillägg för vindkraft i form av en vindbruksplan.

Översiktsplanen anger inte områden som är delvis eller helt olämpliga för en utbyggnad av vindkraft.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Ställningstagandena kring vindkraft är aktuella. Vid en revidering av översiktsplanen fördjupas detta avsnitt ytterligare.

5.3.5 Kommunikationer

Riksintresseområden för kommunikation som påverkar Nora kommun är Riksväg 50 och Örebro flygplats. Inga förändringar har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.3.6 Totalförsvaret

5.3.6.1 Totalförsvarets militära delar

Riksintresseområden för totalförsvarets militära delar som påverkar Nora kommun är påverkansområde för buller eller annan risk, område med särskilt behov av hinderfrihet samt påverkansområde övrigt. I Länsstyrelsens planeringsunderlag framgår också att Nora kommun omfattas av stoppområde för vindkraft. Enligt Försvarmaktens egen riksintressebeskrivning, *Riksintressen för totalförsvarets militära del i Örebro län 2023 (FM2022-23088:1 Bilaga 22)* framgår att Nora kommun inte omfattas av varken stoppområde för vindkraft eller stoppområde för höga objekt.

Försvarmakten beslutade den 26 januari 2022 att utvidga riksintresset för Villingsbergs skjutfält, påverkansområde för buller eller annan risk.

Riksintresset syftar till att säkra det miljötillstånd som finns för verksamheten då skjutfältet är det enda i södra Sverige där artilleri av typen haubits stadigvarande kan öva. Inriktningen för Försvarmakten 2021–2025 är bland annat att Bergslagens artilleriregemente A9 i Kristinehamn ska återupprättas med Villingsberg som skjutfält.

Riksintresset innebär en förändring av påverkansområdet för buller eller annan risk och innebär att alla bygglov och alla detaljplaner ska skickas till Försvarmakten. I riksintressebeskrivningen framgår att Försvarmakten är

mycket restriktiv till bostadsbyggnation, annan störningskänslig verksamhet samt nya områden för friluftsliv och rekreation inom riksintresseområdet

Förändringen av riksintresset innebär att kommunens utvecklingsområde, Viker – Skrekarhyttan hamnar helt inom det utpekade riksintresset. En fortsatt utveckling enligt utvecklingsinriktningen innebär utmaningar med anledning av Försvarmaktens restriktivitet och det bedöms sannolikt att området blir mindre attraktivt för inflyttning i och med försvårade bygglovsprocesser samt bullerpåverkan.

Bedömning

Utvecklingsområdet för Viker/Skrekarhyttan bedöms vara inaktuellt i och med det tillkommande riksintresset.

Det saknas ställningstaganden kring hur riksintresset ska tas till vara.

Försvarmaktens nya intressen tas omhand i en ny översiktsplan.

5.3.6.2 Totalförsvarets civila delar

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbetet ska utgå från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar kontinuerligt med att identifiera mark- eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar. I dag finns det inte något utpekat område som berör Nora kommun.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.3.7 Värdefulla ämnen eller material

Riksintresseområden för värdefulla ämnen eller material som påverkar Nora kommun är Skrikarhyttan, Beläggningsmaterial, metavulkanit. Inga förändringar har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.3.8 Anläggning för industriell produktion

Tillväxtverket pekade i april 2021 ut ett riksintresse i kommunen. Riksintresset rör industriell produktion och omfattar Bofors skjutfält. Riksintresset är redan idag utpekat för befintlig användning - verksamheter där syftet är att skjutfältets verksamhet ska fortgå. När översiktsplanen togs fram fanns det ingen geografisk avgränsning för riksintresset, men översiktsplanen behandlar riksintresseanspråket.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Vid framtagandet av en ny översiktsplan tydliggörs riksintresseanspråket genom geografisk avgränsning.

5.3.9 Natura 2000

Natura 2000-områden som påverkar Nora kommun är Bromängen, Dammossen – Röbergshagemossen, Erikaberget, Hyttebacken, Håkansbodaberget, Järleån, Kvarnbäcken – Lärkesån, Lillsjöbäcken – Järlehyttebäcken, Limberget, Näsmarkerna, Tallskaten, Venakärret, Venen och Älvhytteängen. Inga förändringar har skett sedan översiktsplanen antogs.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.4 Miljökvalitetsnormer

Av de miljökvalitetsnormer (MKN) som finns är det endast miljökvalitetsnormen för vatten som påverkar kommunen i någon större utsträckning. Den 1 januari 2019 infördes ändringar i miljöbalken som har betydelse för miljökvalitetsnormer för vatten bland annat tillkom 5 kapitlet 4 § om förbud mot otillåten försämring eller äventyrande av MKN. Dessutom har ett nytt åtgärdsprogram antagits fram för perioden 2022–2027.

Översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning har hanterat frågan om miljökvalitetsnormer för vatten.

Det framgår i översiktsplanen att kommunen ska arbeta aktivt för att minska påverkan på vattenförekomster. Kommunen ska också ta fram en dagvattenstrategi med riktlinjer för dagvattenhanteringen i kommunen.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Under mandatperioden påbörjas arbetet med en vattentjänstplan.

Vid framtagande av en ny översiktsplan införlivas det åtgärdsprogram som då är gällande.

5.5 Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

5.5.1 Regional risk- och sårbarhetsanalys

Länsstyrelsen sammanställer vartannat år en regional risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som ska ge en riskbild för hela samhället med syfte att utgöra en grund för det förebyggande krisberedskapsarbetet i länet. Den senaste RSA som Länsstyrelsen tog fram är från 2022.

Nora kommun antog 2023–10–11 en ny risk och sårbarhetsanalys 2023–2027.

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys är väl genomarbetad. I risk- och sårbarhetsanalysen lyfts behov som behöver arbetas vidare med, eller områden där kunskapen behöver fördjupas.

I översiktsplanen lyfts ett flertal vägledning och ställningstaganden kopplat till hälsa och risken för olyckor. Vad gäller säkerhet skulle översiktsplanen kunna utvecklas.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Planeringsunderlag behöver tas fram för att ge en tydligare bild om var risker i den fysiska miljön kan uppstå och hur dessa risker kan minskas eller avhjälpas helt.

5.5.2 Översvämning

Boverket har tagit fram en vägledning om tillämpningen av plan- och bygglagen med hänsyn till människors hälsa, säkerhet och risken för olyckor, översvämning och erosion. Länsstyrelsen anger i planeringsunderlaget att översiktsplanen anger en något lägre säkerhetsnivå för bebyggelse än vägledningen. Vägledningen anger att inom områden som översvämmas vid ett 200-årsflöde bör det inte tillkomma någon bebyggelse alls, utöver vissa enklare byggnader av lågt värde där få personer vistas.

I översiktsplanen hänvisas bostadsbyggnation av enstaka bostadshus till att ha ett färdigt golv på 0,8 meter över 100-årsflöde och i de nya riktvärdena framgår följande:

Ny sammanhållen bebyggelse och samhällsviktig verksamhet	Beräknat högsta flöde
Samhällsfunktioner och bebyggelse av mindre vikt	200-årsflöde
Enklare byggnader, garage, båthus	Mindre än 200-årsflöde

I översiktsplanen framgår att det inte finns någon översvämningsskartering för Nora. En översvämningsskartering har tagits fram efter översiktsplanens antagande.

Bedömning

Översiktsplanen är inaktuell vad gäller översvämning.

Vid en revidering av översiktsplanen behöver avsnittet uppdateras.

5.5.3 Buller

Sedan översiktsplanen antogs har det tillkommit en vägledning om industribuller i april 2020. Vägledningen tillhandahålls av Boverket och knyter an till de allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller som också de utgavs 2020.

Länsstyrelsen anger i sitt planeringsunderlag till kommunen att översiktsplanen inte har några resonemang om industribuller eller gällande riktvärden. Detta stämmer delvis, översiktsplanen hänvisar till den rapport som fanns att tillgå vid tiden då översiktsplanen togs fram, Boverkets rapport 2015:21 *Industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder*. I rapporten finns riktvärden för buller utomhus vid bostadsfasad från industri och annan verksamhet. Utöver detta lyfter översiktsplanen vägledningar om buller från trafik, motorsport och skjutbanor.

Det framkommer i en enkätstudie som genomförts under hösten 2023 att reviderade vägledningar inhämtas direkt från myndigheter i stället för att använda översiktsplanens hänvisningar. I och med att vissa av de kommunala besluten inte grundas i översiktsplanen, anses hänsynstaganden till nya riktvärden för buller tas, trots inaktuell del i översiktsplanen.

Bedömning

Översiktsplanen är inaktuell vad gäller industri och annat verksamhetsbuller.

Dock utifrån hur ställningstagandena kopplat till buller är formulerade samt hur verksamheten hanterar frågorna bedöms inaktualiteten inte få någon betydande påverkan.

Vid framtagande av en ny översiktsplan uppdateras avsnittet om buller.

5.5.4 Förorenade områden

Översiktsplanen hänvisar till Länsstyrelsen i Östergötlands rapport *Förorenade områden i den fysiska planeringen – en vägledning*. Rapporten ska tillämpas vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Kommunen tar stöd i databasen EBH-stödet och Länsstyrelsens kartsikt LST potentiellt förorenade områden vid bedömningen av risken för föroreningar inom ett område, samt en tidig förståelse för vad som krävs för typ av utredning.

Bedömning

Avsnittet är aktuellt och ger tillräcklig vägledning vad gäller föroreningar.

5.5.5 Beredskap – Samhällsviktig verksamhet samt totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

I oktober 2020 tog MSB fram en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet. MSB har även tagit fram en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet för bland annat kommuner (2019). Identifiering av samhällsviktig verksamhet kan användas som underlag för arbetet med risk- och säkerhetsfrågor i fysisk planering.

Kommunen kommer påbörja arbetet med att ta fram en brand- och släckvattenplan under mandatperioden.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

I en revidering av översiktsplanen behöver kopplingen stärkas till kommunens risk- och sårbarhetsanalys, där samhällsviktig verksamhet lyfts fram tydligare i ställningstaganden.

5.5.5.1 Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

MSB har under 2021 även tagit fram en vägledning för att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vägledningen beskriver bland annat hur totalförsvarets behov kan kopplas till den fysiska planeringen samt vilka olika typer av intressen som kan vara viktiga att beakta ur totalförsvarsynpunkt.

I vägledningen står det bland annat att kommunen kan stärka totalförsvaret genom att planera:

- samhället så att objekt som kan tänkas utsättas för angrepp inte placeras i närheten av befolkningscentrum och verksamheter som är svåra att utrymma,
- att befolkningen kan utrymma från särskilt farliga områden eller objekt som kan tänkas utsättas för angrepp,
- att bebyggelse som riskerar att utsättas för hot kan beaktas,
- att tillgängligheten och behoven av framkomlighet för både utryckningsfordon och militära transporter beaktas,
- att känslig bebyggelse inte placeras i nära anslutning till de som kan bli delaktiga i krig, till exempel polis.

Bedömning

Översiktsplanen saknar konkreta ställningstaganden och riktlinjer för hur kommunen ska stärka totalförsvaret. Översiktsplanen behandlar dock en del risker kopplat till detta och tar höjd för exempelvis säkerhetsavstånd till större transportleder, järnväg, framkomlighet av utryckningsfordon och hantering av miljöfarliga verksamheter och föroreningar i samhällsplaneringen av ny bebyggelse.

Översiktsplanen behandlar även till viss del hur kommunen ska hantera digital kommunikation i form av antenner och master samt även säkerhetsavstånd till kraftledning. Översiktsplanen anger även att kraftledningar ska mark förläggas för att minimera sårbarhet och risker vilket kan kopplas till att totalförsvaret till viss del kan stärkas.

5.5.6 Dricksvattenförsörjning

En regional vattenförsörjningsplan för Örebro län har tagits fram för perioden 2023 – 2027. I planen presenteras länets prioriterade dricksvattenförekomster. Syftet med prioriteringen är att ge underlag för skydd av dessa vattenresurser och att säkerställa att de kan användas för dricksvattenförsörjning även i framtiden.

I Nora kommun finns fyra vattenförekomster utpekade som prioriterade vatten:

- Bälgsjön – ytvatten (vattenskyddsområde)
- Malmlången – ytvatten
- Yxsjön – ytvatten (vattenskyddsområde)
- Moåsen, Nyttorp-Håkansbodaområde – grundvatten

I översiktsplanen lyfts flera aspekter av dricksvattenförsörjning, bland annat får ny bebyggelse inte tillkomma inom vattenskyddsområden eller på rullstensåsar. Det framgår också att nya bostäder och verksamheter i anslutning till de utpekade områdena i Nora stad, Ås, Striberg, Pershyttan, Gytorp och Järnboås samt Norasjöns östra strand kan anslutas till det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

Som en del i att säkra en framtida vattenförsörjning lyfter översiktsplanen två föreslagna dragningar av reservvattenledningar till kommunen, en från Rya vattentäkt i Lindesberg och en från Vätternvatten. Efter översiktsplanens antagande har kommunen lämnat projektet Vätternvatten, medan ledningen mellan Lindesberg och Nora genomförs.

Det finns en vattenförsörjningsplan för kommunen som är antagen 2019-05-08. Kommunen har även en nödvattenplan.

Vid årsskiftet 2022/2023 inträdde en ändring i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) som riksdagen beslutat om. En av dessa ändringar är att kommunerna ska ha en aktuell vattentjänstplan vilket ska tillämpas efter den 31 december 2023. Vattentjänstplanen ska dessförinnan samrådats och beslutas av i kommunfullmäktige.

Bedömning

Översiktsplanen bedöms vara aktuell avseende dricksvattenförsörjning.

Däremot behöver en vattentjänstplan, och utbyggnadsplan tas fram som en del i arbetet med dricksvattenförsörjningen.

Vilka vattenförekomster som behöver vattenskyddsområden behöver ses över.

5.6 Mellankommunal samordning

Enligt 2 kap. 3 § PBL ska hänsyn tas till mellankommunala och regionala förhållanden i planeringen. Det innebär att kommunen inte bara ska ta hänsyn till förhållandena i angränsande kommuner utan också till behovet av samverkan och samarbete i ett bredare regionalt perspektiv.

Kommunen deltar i flera mellankommunala samarbeten och samverkansforum. Dels finns en stark samverkan mellan kommunerna i Norra Örebro län, Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora. Dels finns flera forum för kunskapsutbyte och diskussion av gemensamma frågor inom olika ämnesområden på länsnivå med till exempel Region Örebro län.

I översiktsplanen framgår flera av de samarbeten som finns, samt vilka mellankommunala frågor som behöver hanteras med vilken kommun.

Den regionala utvecklingsstrategin har uppdaterats sedan översiktsplanen antogs. Den innebär dock inga större förändringar sett till Nora kommuns kontext.

Bedömning

Översiktsplanen är aktuell sett till mellankommunala frågor.

5.7 Allmänna intressen

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa allmänna intressen och ange hur hänsyn ska tas till dem. Även kommunens bedömningar och avvägningar mellan de allmänna intressena ska framgå.

5.7.1 Jordbruksmark

Jordbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får, enligt 3 kap. 4 § MB, endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Sedan översiktsplanen antogs har vikten av att bevara jordbruksmark aktualiserats allt mer. Bland annat genom att se på jordbruksmarken som en del i en långsiktig livsmedelsförsörjning både lokalt och för Sverige. Jordbruksmarkens betydelse lyfts fram i flera av de nationella och regionala målen, planerna och programmen. Bland annat i den nationella livsmedelsstrategin, i den regionala handlingsplanen för livsmedelskedjan, regional handlingsplan för klimatanpassning, handlingsplan för livsmedel och den nya regionala utvecklingsstrategin. Som ett stöd för kommunerna att bedöma en jordbruksmarks värde har Länsstyrelsen Örebro län tagit fram en översiktlig kartering av brukningsvärd jordbruksmark. Karteringen ger en indikation på att platsen kan vara brukningsvärd.

Det är vanligt att jordbruksmark tas i anspråk för bostadsbyggnation eller vid utveckling av städer. För att ta jordbruksmark i anspråk krävs en lokaliseringsutredning. I översiktsplanen finns ett flertal områden utpekade på jordbruksmark för utveckling av bostäder, något som kan ses som en översiktlig lokaliseringsutredning.

Översiktsplanen saknar vägledning kring hur jordbruksmarksfrågan ska hanteras i till exempel förhandsbesked, samt så framgår inte bedömning av varför jordbruksmarken behöver tas i anspråk i översiktsplanen. Detta försvårar handläggningen av detaljplaner, förhandsbesked och bygglov.

Som en del i att underlätta bedömningen av brukningsvärd jordbruksmark har en intern vägledning och checklista tagits fram som kan användas av kommunala tjänstepersoner i sin bedömning av huruvida en mark är brukningsvärd eller inte. Den ger också information om gällande lagstiftning, varför jordbruksmark är viktig, skillnaden mellan olika typer av jordbruksmarker samt en mer ingående beskrivning av de 4 stegen som behövs för bedömningen.

Jordbruksmarksfrågan behöver få ett större utrymme i översiktsplanen och ställningstaganden om avvägning mellan jordbruksmark och till exempel bostäder behöver införas. En sammanfattning av lokaliseringsbedömningen behöver framgå i översiktsplanen i samband med utvecklingsområdena.

Bedömning

Översiktsplanen är inaktuell vad avser skydd av jordbruksmark och avvägningar mellan det och andra intressen.

5.7.2 Skogsbruk

Skogsbruk är av nationell betydelse. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk (3 kap. 4 § MB). År 2018 beslutades om ett nytt nationellt skogsprogram. Det har även tagits fram ett regionalt skogsprogram för Örebro län år 2021.

I översiktsplanen är stora delar av kommunen utpekad som natur och landsbygd. I dessa delar är syftet främst att naturvärden och areella näringar som skogsbruk ska gynnas. Dock saknas det underlag och vägledning kring en lämplig avvägning mellan till exempel bostadsbyggnation och skogsbruk i dessa områden.

Bedömning

Översiktsplanen är aktuell vad gäller skogsbruk.

Skogsbrukets roll, vikten av skogsbruk och ställningstaganden för konfliktytor mellan skogsbruk och annan användning behandlas och utvecklas inom ramen för en ny översiktsplan.

5.7.3 Bostadsförsörjning

Det är kommunen som har det övergripande ansvaret för bostadsförsörjning, enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Syftet med den kommunala planeringen för bostadsförsörjningen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunen planera för bostadsförsörjningen med hjälp av riktlinjer, som ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Planeringen ska bidra till att ändamålsenliga åtgärder förbereds och genomförs. Den 28 april 2022 beslutade riksdagen om en förändring i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, som gäller från och med den 1 oktober 2022. Förändringen innebär att den analys som ska ligga till grund för kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning ska ha en tydligare inriktning mot bostadsbristen i den egna kommunen. Kommunerna ska bland annat analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Kommunens bostadsförsörjningsplan antogs 2018 och sträcker sig fram till 2022. I bostadsförsörjningsplanen framgår att det råder brist på bostäder för äldre i form av särskilda boenden, tillgänglighetsanpassade bostäder och trygghetsboende. Det framgår också att det finns ett behov av centrumnära boende för äldre och ungdomar, något som skulle öka tillgången på småhus. Det finns även behov av småhus för barnfamiljer med närhet till bland annat skola och rekreationsområden. Bostadsförsörjningsplanen bedöms som inaktuell med anledning av den nya lagändringen.

Det pågår detaljplanering för ett nytt vård- och omsorgsboende, ett antal nya flerbostadshus i centralt läge. Det har också planerats ett

centrumområde för en ny stadsdel, Stensnäs, med tillgång på en variation av bostadsformer och närhet till service.

Kommunen antog 2017 visionen att kommunen ska växa från ungefär 11 000 invånare till 13 000 invånare samt vara den attraktivaste boendekommunen i regionen. Översiktsplanen bygger på en tidigare vision och ett inriktningsmål som siktar på att växa från 10 500 invånare till 11 000 år 2030. Under 2022 reviderades visionen och blev i stället ett övergripande mål om att vara en hållbar och attraktiv boendekommun med 13 000 invånare. Ytor för att tillgodose behoven av bostäder både för bostadsförsörjningsplan och det övergripande målets syften bedöms tillräckliga, under förutsättning att det byggs blandade upplåtelseformer.

Bedömning

Översiktsplanen är aktuell vad gäller mark utpekad för bostadsutveckling.

En ny bostadsförsörjningsplan ska tas fram under mandatperioden då den gäller för föregående mandatperiod samt inte lever upp till de förändringar som skett i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

5.7.4 Naturvärden

I Nora finns 31 naturreservat varav 2 är kommunala. Det har tillkommit fyra naturreservat sedan översiktsplanen antogs, dessa är Järlehytteskog, Knapptorp, Meshattbäcken och Skärjenöarna. Samtliga reservat återfinns inom markanvändningen natur och därför görs bedömningen att de tillgodoses inom översiktsplanens intentioner.

Kommunen har ingen antagen grönstrategiplan.

Bedömning

Tillkomsten av naturreservaten påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.7.5 Kulturmiljövärden

Nora har ett stort utbud av kulturmiljöer, bland annat kulturresevat, fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturmiljöer.

I Nora finns ett kulturresevat, Gamla Pershyttans bergsmansby.

Fornlämningar har ett skydd genom kulturmiljölagen (1988:950). Det omfattar även fornlämningar som tidigare inte är kända. Enligt kulturmiljölagen är det förbjudet att förändra, ta bort, skada eller täcka över

en fornlämning. I vissa fall kan dock Länsstyrelsen ge tillstånd till ingrepp i fornlämningen. I Nora finns ett stort antal kända och okända fornlämningar.

Länsstyrelsen kan fatta beslut om att skydda bebyggelse som har ”synnerligen högt kulturhistoriskt värde” som byggnadsminne enligt kulturmiljölagen. I Nora finns det 10 byggnadsminnen. Alla har tillkommit före att översiktsplanen antogs. *Gruvsmedjan i Dalkarlsberg, Gyttorps centrum, Göthlinska gården, Kruthuset i Dalkarlsberg, Nora Kyrkoherdeboställe, F.d. Spruthuset, Stadra gård, Stiftelsen Nora Järnvägmuseum och Veteranjärnsanläggningar, Åkaregården samt Älvhytte missionshus.*

Enligt kulturmiljölagen ska alla kyrkobyggnader och kyrkotomter inom svenska kyrkan liksom alla begravningsplatser vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Sådan byggnad eller anläggning som tillkommit före år 1940 får inte ändras på något väsentligt sätt utan tillstånd av länsstyrelsen. Tillståndsplikten gäller också vissa yngre, särskilt utvalda byggnader och anläggningar.

I nuvarande översiktsplan och bland nationella dokument har kommunen inte lyft målen för kulturmiljöarbetet. I en kommun med högt förtätade kulturvärden i områden som också behöver kunna genomgå förändringar som Nora stadskärna är det av stor vikt med förtydligande resonemang om hur kommunen avser att förhålla sig till dessa målkomplex och vilka kulturmiljövärdena är. I översiktsplanen anges att en kulturmiljöplan ska tas fram för hela kommunen. Kulturmiljöplanen ska identifiera och värdera värdefull kulturmiljö. En sådan plan har ännu inte tagits fram.

Utan en kulturmiljöplan är det mer komplicerat att få koll på de kulturmiljöer som finns och hur de förhåller sig till varandra. Det finns en risk att värdefulla byggnader förvanskas eller rivs och det kan skapa långsamma och dyra plan- och lovprocesser. Utan en kulturmiljöplan är det svårare att göra avvägningar mellan den enskilda kulturmiljön och andra allmänna intressen. Det går inte heller att göra en prioritering mellan olika kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller miljöer.

I översiktsplanen finns ställningstaganden kring skydd och varsamhet av kulturhistoriskt värdefulla miljöer, men utan en kulturmiljöplan är det svårt att använda ställningstagandet.

Bedömning

Översiktsplanen är aktuell vad gäller kulturmiljövärden.

En kulturhistorisk inventering och en kulturmiljöplan behöver tas fram som ett stöd till översiktsplanen.

Vid en revidering av översiktsplanen utvecklas delarna om kulturmiljö.

5.7.6 Social hållbarhet

Enligt 1 kap. 1 § PBL ska planeringen främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö. Vidare ska planläggning enligt 2 kap. PBL främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper.

Översiktsplanen från 2017 har arbetats fram i dialog med bland annat folkhälsoteamet i norra Örebro län. En bred medborgardialog i form av dialogträffar hölls under framtagandet av översiktsplanen med bland annat allmänheten där synpunkter samlades in om bostäder, verksamheter, grönområden, gång- och cykelvägar, kollektivtrafik samt klimat och avfall.

I översiktsplanen finns flera ställningstaganden som kopplar mot social hållbarhet:

- mötesplatser i Nora stad ska bibehållas och att nya ska skapas.
- Friluft- och rekreationsområden ska utvecklas så att de lätt kan nås med gång- och cykel samt att de i möjligaste mån ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Kommunen ska verka för att gång- och cykelvägar snöröjs innan bilvägarna.
- Den fysiska utformningen av bytespunkterna och hållplatserna ska vara tillfredsställande, både ur trafiksäkerhets- och trygghetssynpunkt. Särskilt barnens specifika förutsättningar ska beaktas.

Översiktsplanen saknar i stort konkreta analyser och ställningstaganden kring kommunens framtida utveckling kopplat till barnperspektiv, jämställdhet och integration. Översiktsplanen lyfter ingenting om säkra skolvägar eller hur barns utemiljöer bör utformas, till exempel utifrån Boverkets vägledning *Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning, planering och förvaltning av förskolans och skolans utemiljö* (2015:1).

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Översiktsplanen kan utvecklas när det kommer till social hållbarhet för att få en inkludering av barnperspektivet, jämställdhet och integration. Översiktsplanen anses dock inte ha så pass stora brister, att det finns skäl till att en ny översiktsplan behöver tas fram.

5.7.7 Infrastruktur och kollektivtrafik

I region Örebro läns länstransportplan för åren 2022–2033 lyfts fyra områden som prioriterade där Nora kommun berörs.

- Länsväg 244, Lilla mon – Stribergskorset
- Väg 244, Hällefors – Nora

- Genom-/förbifart Nora
- Länsväg 243, Karlskoga – Nora

Utöver dessa nämns, men prioriteras inte:

- Kopplingen mellan Nora – Lindesberg
- Länspendel
- Riksväg 50

I översiktsplanen är framför allt riksväg 50, väg 244 och väg 243 utpekade som viktiga vägar i behov av utveckling.

Vad gäller väg 244 är inriktningen att vägen ska byggas om till mötesfri 2+1-väg samt att standarden på vägen ökar. I den åtgärdsvalsstudie (ÅVS) som har gjorts och i länsplanen framgår detta och utsluts inte som möjlig utveckling längre fram. I dagsläget är dock inriktningen från nationellt och regionalt håll det motsatta. Att sänka hastigheten till 80 km/h, en av anledningarna är att det finns flaskhalsar på riksväg 50 i höjd med Lillån och Hovsta som gör att effekten av en mötesfri 2+1-väg inte skulle bli märkbar.

Vad gäller väg 243 är det främst trafiksäkerhet som är i undermåligt skick. Inriktningen är att vägen ska byggas om. Vägen är utpekad i länstransportplanen för vidare utredning.

Kopplingen mellan Nora och Örebro omfattar båda inriktningarna länspendel och utveckling av riksväg 50. I länstransportplanen nämns länspendel mellan Nora och Örebro och att den är pausad just nu, men att det kan bli aktuellt igen förutsatt att pendeltågstation byggs i Hovsta och att Nobelbanan har byggts ut.

I länstransportplanen föreslås att en åtgärdsvalsstudie genomförs för att utreda hur godstransporter ska kunna ta sig runt Nora tätort snarare än igenom. Åtgärden är en del i genomförandet av Hagbyleden.

För sträckan väg 244, Hällefors – Nora föreslås att en utredning görs med avseende på trafiksäkerhet och framkomlighet.

Bedömning

Översiktsplanen är aktuell vad gäller ställningstaganden för vilken infrastruktur som är prioriterad.

5.7.8 Regional cykelplan

År 2022 fastställde Region Örebro län sin andra regionala cykelstrategi med syfte att lägga fast en strategi och prioriteringsgrund för utbyggnad av cykelinfrastruktur, med mål om att öka andelen cykling i Örebro län. Den regionala cykelplanen ska vara vägledande och utgöra underlag för den regionala infrastrukturplaneringen och den ligger till grund för prioriteringar av medel i länsplan för regional transportinfrastruktur för Örebro län. I en

lista över cykelvägar som prioriteras för genomförande nämns sträckan Nora – Gyttorp, väg 244, cykelvägen avses genomföras i samband med åtgärder enligt ÅVS:en.

I listan av cykelvägar som prioriteras för utredning benämns bland annat "Säkra skolvägar i länets landsbygder (skolor vid väg som är tveksam eller olämplig att cykla på)", "Cykelvägar till hållplatser/bytespunkter i kollektivtrafikstråk", Ås – Striberg, väg 763. Även cykelvägar som bör utredas i samband med kommande ÅVS:er nämns, bland annat Länsväg 244, Hällefors – Nora, Genom- och/förbifart Nora (Hagbyleden) och Länsväg 243, Karlskoga – Nora.

Bedömning

Påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

5.8 Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver uppdateras enligt ny lagstiftning samt statliga och mellankommunala intressen.

I Länsstyrelsens granskningsyttrande för översiktsplanen framgår ett flertal synpunkter. Dels förs det fram att Natura-2000 områden behöver framgå av hänsynskartor.

Kommunens svar på granskningsyttrandet: *Då de aktuella Natura 2000-områdena inte omfattas av några områden för bostäder eller verksamheter läggs dessa inte till i några hänsynslistor.*

Länsstyrelsen har också synpunkter på att jordbruksmark kan tas i anspråk för bostadsbyggnation.

Kommunens svar på granskningsyttrandet: *Synpunkten noteras.*

Kommunens inriktning för utveckling av bostäder på de i översiktsplanen utpekade områdena kvarstår.

Det finns också flera synpunkter kopplat till kulturmiljövård, dessa har kommunen efter granskningen justerat för att säkerställa kulturmiljövårderna.

Länsstyrelsens granskningsyttrande för tillägget landsbygdsutveckling i strandnära lägen handlar i första hand om lämpliga eller olämpliga LIS-områden. Det är fem områden som bedöms olämpliga eller delvis olämpliga för LIS. Kommunen delar inte Länsstyrelsens bedömning i fyra av områdena, ett område vid Färvilen, ett område vid Vikern, del av Lindesbysjön och del av Rastälven. Det femte området, Gördammen – Dalkarlshyttan, har kommunen tagit bort efter granskningen.

I yttrandet framgår även att SGU, SGI och Försvarmakten har synpunkter. Vid närmare kontroll av deras yttranden framgår att Försvarmakten inte har något ytterligare att tillföra, SGU och SGI lyfter fram vikten av att bedöma

riskerna för ras, skred och erosion då områdena tillkommer nära vatten vilka ofta har en utpekad ökad risk. Kommunen tar med sig frågan och överlämnar den till de delar av kommunen som berörs. Ingen översiktlig utredning av områdena görs inom ramen för LIS-områdena.

Bedömning

Länsstyrelsens granskningsyttrande bedöms inte innebära att översiktsplanen blir inaktuell.

5.9 Aktualitetsbedömning av översiktsplanens olika delar

Översiktsplanen består i huvudsak av tre områden, det är *utvecklingsinriktning, mark- och vattenanvändning och vägledning för miljö, hälsa och säkerhet*. I detta avsnitt behandlas översiktsplanens utvecklingsinriktning och mark- och vattenanvändning. Området vägledning för miljö, hälsa och säkerhet har hanterats i tidigare avsnitt.

5.9.1 Utvecklingsinriktning

Översiktsplanens utvecklingsstrategi (utvecklingsinriktning) är i grova drag kommunens intentioner för den långsiktiga strategiska utvecklingen. Utvecklingsinriktningen ligger till grund för bland annat mark- och vattenanvändningen.

- Samhällsutvecklingen inom kommunen koncentreras till tre utvecklingsområden; *Nora stad med omnejd, Järnboås och Viker/Skrekarhyttan*. Nora stad utgör en bebyggelsekärna dit den huvudsakliga utvecklingen ska kanaliseras.
- Mellan utvecklingsområdena, tätorterna och östra sidan av Norasjön finns 7 utvecklingsstråk. Utvecklingsstråken ska binda samman utvecklingen och stärka underlaget för bland annat kollektivtrafik.
- Utanför utvecklingsområdena och utvecklingsstråken ska ny bebyggelse främst tillkomma i anslutning till befintliga byar och andra bebyggelsekoncentrationer inom markanvändningen landsbygd.
- Resecentrum i Nora och centrum i Gyttorp utgör båda noder för transporter. Noderna är viktiga knutpunkter för kommunikationer, främst kollektivtrafiken.
- Järnvägen mellan Nora stad och Örebro stad, samt riksväg 50, länsväg 243, länsväg 244, länsväg 764, länsväg 767 och länsväg 769 utgör alla viktiga transportsamband med en betydelse för kommunens utveckling.
- Tre funktioner för den tekniska försörjningen lyfts fram. Vattenledning från Rya vattenverk, vattenledning från Vätternvatten och en ny kraftledning.

Inriktningen för kommunen är att i huvudsak samla samhällsutvecklingen till tre utvecklingsområden och att stärka dessa utvecklingsområden genom att utveckla sju utvecklingsstråk för bostadsbyggnation. Genom den inriktningen bedöms utvecklingen ge bra förutsättningar för stärkt service och handel, konkurrenskraftiga alternativ till bilen, stärka

kollektivtrafikstråk samt nyttja befintlig infrastruktur och service snarare än att behöva bygga ny. Kommunens utvecklingsinriktning bedöms ge goda förutsättningar för en utveckling som gynnar ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Nora tätort pekas ut som kommunens kärna och en majoritet av kommunens utveckling är avsedd att ske inom kärnan, både vad gäller bostäder, service, infrastruktur och annan utveckling.

Bedömning

Utvecklingsområdena och utvecklingsstråken är i hög grad aktuella och ger en vägledning för hur kommunen ska utvecklas.

Utvecklingsområdet Viker/Skrekarhyttan är däremot inte längre aktuell i och med Försvarmaktens nya riksintresse.

Hur utvecklingsområdet bör användas framåt behöver diskuteras i kommunen.

5.9.2 Mark- och vattenanvändning

Kommunens översiktsplan ska som nämnts tidigare vara vägledande för efterföljande planering, lovgivning och tillståndsprövningar. Därför behöver det framgå hur kommunen avser att mark- och vattenområdena ska användas samt vilka ställningstaganden och riktvärden som gäller för specifika markanvändningar.

PBL 3 kap. 3 § Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Lag (2020:76).

Mark- och vattenanvändningskartan är ett ställningstagande om vilka markanvändningar som ska vara överordnade andra mark- och vattenanvändningar. Kartan redovisar olika platsers markanvändning utifrån ställningstagande om bevarande, omvandling eller utveckling.

5.9.2.1 Generellt

Översiktsplanen pekar ut fyra typer av ny eller förändrad markanvändning:

- Förändrad användning stadsbygd,
- Förändrad användning bostäder,
- Förändrad användning verksamheter, och
- Förändrad användning begravningsplats.

Kartan redovisas endast på en skalnivå, där hela kommunen är synlig. Eftersom kartan endast har en skalnivå blir markanvändningsområdena

grova, något som kan försvåra vägledning och inriktning i mer komplicerade områden som till exempel tätorter.

I markanvändningskartan går det inte att särskilja olika typer av markanvändningar som är snarlika, till exempel inom området verksamheter. I vissa delar föreslås verksamheter med störande omgivningspåverkan, i andra delar icke störande, vissa av dem är dessutom verksamhetsområde för skjutfält och andra verksamhetsområde för vindkraft. I kartan ser alla dessa olika typer av verksamhetsområden identiska ut, något som kan skapa missförstånd.

De beskrivningar som finns av respektive markanvändningsområde är kortfattad och ger en grund inriktning för området.

Bedömning

Mark- och vattenanvändningskartan skulle kunna förnyas med tydligare särskiljning mellan olika områden och en ökad detaljeringsgrad för att fungera mer vägledande vid efterföljande processer.

Vid framtagande av en ny översiktsplan kommer den följa Boverkets ÖP-modell vilket kommer tydliggöra skillnaden mellan olika typer av markanvändningar.

5.9.2.2 Verksamhetsmark

Översiktsplanen pekar ut fyra områden för ändrad användning verksamhet. Av dessa gäller ett för vindkraft, ett för icke störande verksamheter och två för störande verksamheter. Området för icke störande verksamheter har till viss del byggts ut, men båda områdena för störande verksamheter har vid mer detaljerade studier avfärdats, då de bedömts svåra att genomföra. Med anledning av detta har mark utpekad för verksamheter tagit slut i översiktsplanen.

Kommunen arbetar just nu med en lokaliseringstudie för att identifiera ny mark som kan vara lämplig för etablering av verksamheter och industri.

Bedömning

Översiktsplanen är inaktuell vad avser verksamhets- och industrimark.

Lokaliseringstudien ger underlag för en framtida revidering av översiktsplanen.

Verksamhetsmark behöver under tiden tillskapas i strid med gällande översiktsplan.

5.9.2.3 Stadsbygd

Inom användningen befintlig stadsbygd saknas helt ställningstaganden eller inriktningar för den fortsatta utvecklingen av respektive tätort. Till exempel pekas hela Nora stad ut som oförändrad stadsbygd trots att det finns områden där exploatering och förtätning bedöms vara aktuellt, delar med mycket höga kulturmiljövärden som bör hanteras mer varsamt, samt områden som är för bostäder och områden som är för industri eller verksamheter.

Bedömning

Det finns brister i kommunens översiktsplan vad gäller vägledning för hur utpekade områden är tänkt att utvecklas. Det gäller dels vad området är avsett för, dels hur området övergripande är tänkt att utvecklas. Dessutom saknas vägledning om till exempel var landmärken är överordnade eller var en hög, respektive låg täthet är att föredra.

Trots detaljeringsgraden kan översiktsplanen användas och ge viss vägledning. Detaljerna kan dessutom hanteras inom ramen för planprogram och utvecklingsförslag.

5.9.3 Tillägg till översiktsplanen – LIS-plan

Det finns ett tillägg till översiktsplanen, tillägget behandlar landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Eftersom tillägget antogs 2022-03-02 har inte särskilt mycket hänt som kan påverka dess aktualitet. Eftersom planens utpekade områden består av privatägd mark är det en förutsättning att markägarna själva tar initiativ till utveckling i enlighet med planen för att den ska bli genomförd.

Bedömning

Tillägget bedöms vara aktuellt i sin helhet.

5.9.4 Övergripande principer

För att översiktsplanen ska fungera som ett vägledande dokument behöver tre övergripande principer hanteras och utvecklas i den. Dessa är bebyggelsestruktur, trafikstruktur och grönstruktur. Det är dessa tre övergripande strukturer som skapar ramen för all annan inriktning i planen och när någon del i den övergripande strukturen saknas blir planen ofullständig och svårare att ta stöd i.

Gällande översiktsplan hanterar bebyggelsestruktur i viss omfattning, trafikinfrastruktur i begränsad omfattning och grönstruktur tas i stort sett inte upp. Som ett led i att utveckla dessa principer har en trafikplan, en

cykelplan och en grönplan tagits fram. Endast trafik och cykelplanen har antagits.

5.9.4.1 Bebyggelsestruktur

Översiktsplanen anger inriktning för hur och var bebyggelse bör bevaras och tillkomma. Den anger också på en övergripande nivå hur ny bebyggelse bör utformas.

Det saknas planeringsunderlag för att det ska gå att ta stöd i översiktsplanens ställningstaganden och inriktningar. Exempel på detta kan vara kulturmiljöprogram, arkitekturstrategi och liknande dokument.

Bedömning

Översiktsplanen behöver kompletteras med strategier som ger vägledning för gestaltning och utformning av bland annat tillkommande bostadsområden samt vägledning för önskvärd utveckling av stadsdelar oavsett ändrad eller befintlig markanvändning.

5.9.4.2 Trafikstruktur

Trafikplanen och cykelplanen ger bra vägledning för hur och var trafikinfrastrukturen ska utvecklas.

I översiktsplanen pekas ett område ut för ny huvudgata i Nora tätort, Hagbyleden. I trafikplanen har denna sträckning avfärdats med hänvisning till befintliga gator, vilket innebär att det finns en motsättning mellan dessa två dokument. Ett arbete pågår med att utreda båda alternativen och konsekvensen av dem för att kunna välja riktning.

En fråga som inte hanteras inom ramen för dessa planer är parkering. Frågan om parkering är av stor vikt för utvecklingen av den byggda miljön och avsaknaden av ställningstaganden försvårar utvecklingen. Parkeringsfrågan hanteras dessutom inte i översiktsplanen.

Bedömning

Översiktsplanen är bristfällig vad gäller frågan om parkering.

En parkeringsstrategi skulle behöva tas fram.

Inriktningen för den nya huvudgatan behöver tydliggöras.

5.9.4.3 Grönstruktur

Översiktsplanen har en kort beskrivning av var det finns några större grönområden. Utöver det ger den ingen vägledning eller inriktning för grönstrukturfrågan. Faktumet att det saknas vägledning inom grönstrukturområdet innebär att det är svårt att göra bedömningar av vilka grönområden och parker som är viktiga att satsa på och som ska utvecklas. Det är också svårare att argumentera för varför vissa grönytor kan tas bort till förmån för andra värden, då det inte är utrett vilket värde en park har för sitt omland. Översiktsplanen hänvisar till en grönplan som aldrig antogs.

I översiktsplanen finns ett större opåverkat område utpekad i en kartbild i den löpande texten. Området syns inte i mark- och vattenanvändningskartan eller i utvecklingsstrategin, något som kan innebära en risk för att området missas vid efterföljande processer.

I och med att det saknas en grönstrategiplan och tydligare ställningstaganden i översiktsplanen försvåras utvecklingen av både nya bebyggelseområden, förtättningsprojekt såväl som möjligheten att utveckla och stärka de gröna värdena. Det är också svårare att arbeta med hållbar utveckling, ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Utan en aktuell grönstrategiplan försvåras arbetet för det övergripande målet om att Nora ska vara en hållbar och attraktiv boendekommun.

Bedömning

Översiktsplanen är aktuell vad gäller grönstruktur, men ger liten vägledning. Speciellt med anledning av att den grönplan som hänvisas till aldrig antogs.

För att kunna ge ett bättre stöd i dessa frågor behöver en kommuntäckande grönstrategiplan tas fram med fördjupningsområden för kommunens utvecklingsområden.

Vid framtagande av en ny översiktsplan arbetas lämpliga ställningstaganden och inriktningar från grönstrategiplanen in i den nya översiktsplanen.

Det stora opåverkade området lyfts fram i utvecklingsstrategin vid en revidering av översiktsplanen.

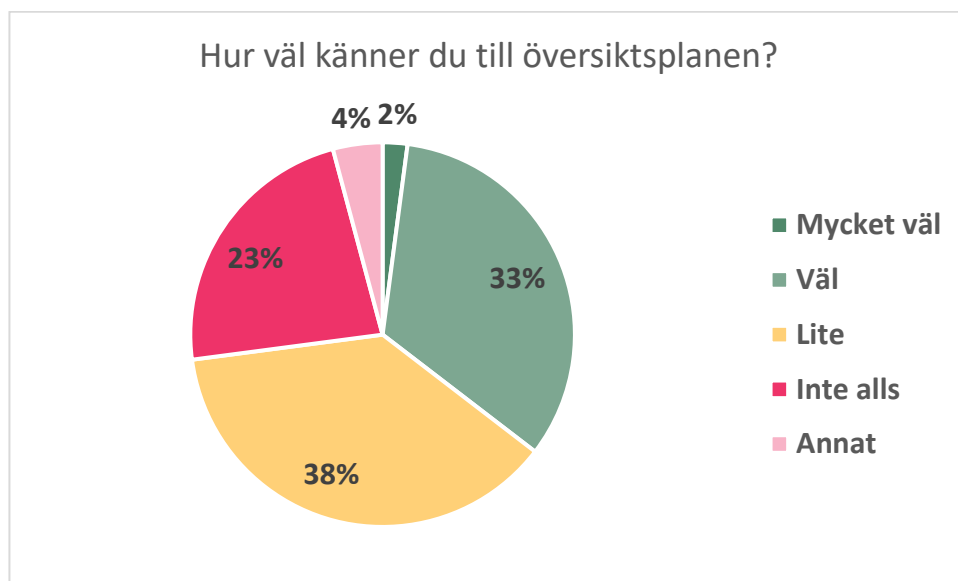
6 Användbarhet och tillämpning

6.1 Enkätstudie

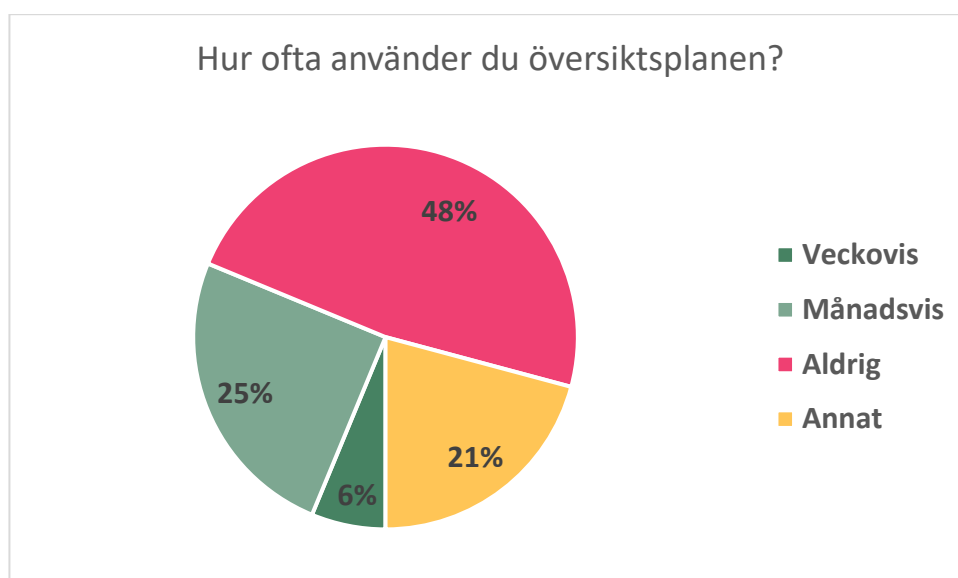
För att följa upp hur översiktsplanen och dess tillägg används och tillämpas har en enkätstudie genomförts. Under perioden 13 - 24 november 2023 skickades en enkät ut till kommunens förvaltningar och bolag.

Totalt svarade 48 tjänstepersoner på enkäten från:

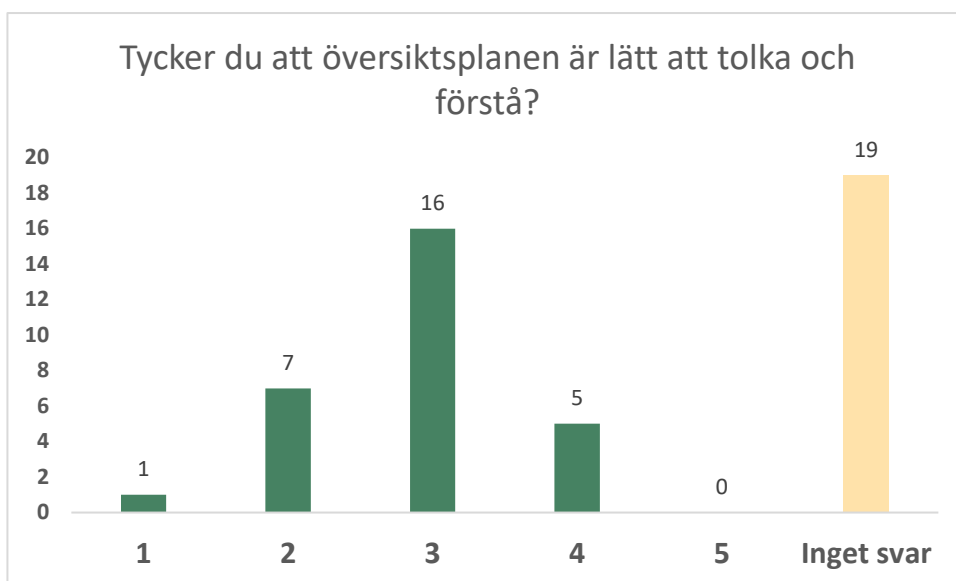
- Kommunledningskontoret
- Kommunförvaltningen
- Bildningsförvaltningen
- Socialförvaltningen
- Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Tekniska förvaltningen
- Nora Fastigheter/Nora bostäder

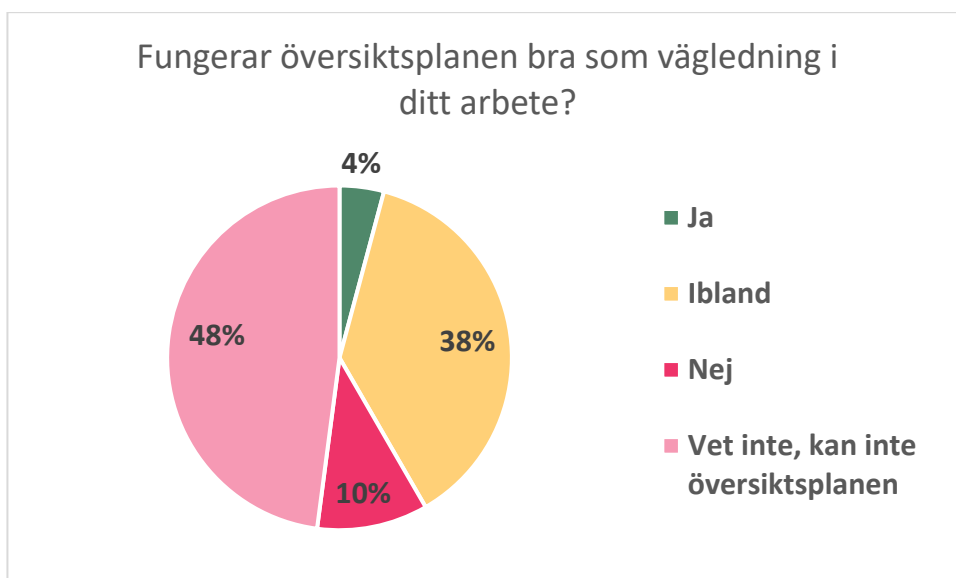
Resultatet visar att 2 % av de svarande känner till översiktsplanen mycket väl, 33 % känner till den väl, 38 % känner till den lite och 23 % känner inte till den alls.

När det kommer till användandet av översiktsplanen så svarade 6 % att de använder den veckovis, 25 % att de använder den månadsvis och 48 % svarar att de aldrig använder den. Inom kategorin annat är svaren aldrig eller mer sällan än månadsvis.

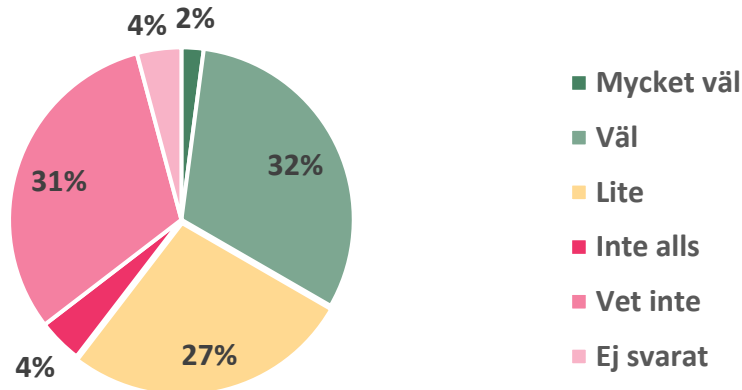

Det genomsnittliga omdömet på en femgradig skala om hur lätt översiktsplanen är att tolka och förstå blev 2,86. Det vill säga att majoriteten av de svarande tycker att den går att tolka, men att det är fler som gett lägre siffra än de som gett högre. 38 % av dem som svarat på enkäten i sin helhet har inte svarat på denna fråga.

På frågan om översiktsplanen fungerar bra som vägledning i det dagliga arbetet svarade 4 % ja, 10 % svarade nej, 38 % svarade ibland och 48 % svarade att man inte vet, då man inte kan översiktsplanen.

Hur väl anser du att översiktsplanen ger vägledning för utvecklingen av kommunen?

På frågan om hur väl översiktsplanen ger vägledning för utvecklingen av kommunen svarar 2 % mycket väl, 32 % väl, 27 % lite, 4 % inte alls och 31 % vet inte. Av de totala 48 svarande i enkäten är det 4 % som inte har svarat.

Enkäten hade också ett antal fritextsvar, det som framträder i dessa svar är att många anser att översiktsplanen är svår att navigera i med ett otillgängligt språk och att ställningstaganden är otydliga, den är också svår att söka i. I svaren framgår att en majoritet önskar en högre digital tillgänglighet och bättre kopplingar mellan kartlager och textstycken. Vid en framtida revidering av översiktsplanen önskar många att den är digital med tydlig och enkel text där det snabbt går att bilda sig en uppfattning om inriktningen för en viss plats.

Det önskas också utbildningsinsatser om översiktsplanen, vad den används till och vilken inriktning den anger samt hur olika delar av verksamheten kan ha nytta av den.

Sammanfattningsvis kan sägas att det som tydligt framträder är att en majoritet av de som svarat inte känner till, kan eller använder sig av översiktsplanen i sitt arbete. Men att den trots detta kan ge vägledning och en riktning i det dagliga arbetet.

6.2 Uppföljning och utveckling

För att utvärdera hur väl översiktsplanens intentioner har efterföljts sedan den antogs har det gjorts en genomlysning av de detaljplaner som fått laga kraft under perioden från att översiktsplanen togs fram till årsskiftet 2023/2024. I tabellen nedan framgår resultatet. Sedan översiktsplanen antogs har 10 detaljplaner antagits.

Detaljplan, laga kraft	Syfte med planen	Överensstämmelse med ÖP
Linå kern 2 m.fl. (ändring av GC-väg)	Vägområde, skola	Ja

Del av Stensnäs 1:1 (Klotstigen)	Bostäder	Ja
Detaljplan för del av Älvestorp 11:3 m.fl.	Verksamheter, drivmedel, restaurang, kontor	Ja, planen stänger dock möjligheten till fortsatt utveckling enligt översiktsplanens intentioner.
Upphävande av fastighetsindelningsbestämmelser för Kv. Stockrosen [...]	Ändra fastighetsgränser	Ja
Detaljplan för Bryggeriet 3 m.fl.	Bostäder	Ja
Detaljplan för del av Gyttop 6:1 m fl	Väg	Ja
Detaljplan för del av Älvestorp 4:1 (Christinelund)	Bostäder	Ja
Detaljplan för Fibbetorp 1:16	Bostäder	Ja
Detaljplan för del av Stensnäs 1:1	Bostäder, förskola	Ja
Detaljplan för Nora 1:1 (Bussangöring, Soltunet)	Bussangöring	Ja

Vid framtagandet av planeringsstrategin pågår fyra detaljplanearbeten.

Detaljplan, pågående och kommande	Syfte med planen	Överensstämmelse med ÖP
Detaljplan för Residenset 1	Bostäder, centrum	Ja
Detaljplan för Bikupan 18 m.fl. (Karlsängskolan)	Skola, bostäder, centrum, idrott	Ja
Detaljplan för Rosen 11	Vård- och omsorgsboende	Ja
Detaljplan för del av Östra Sund 2:51	Bostäder	Ja

Vid årsskiftet 2023/2024 finns det byggrätter för bostäder som motsvarar uppskattningsvis 475 nya bostäder i form av småhus, par- och radhus samt flerbostadshus. En majoritet av dessa ägs av privata aktörer och många har funnits i mer än 10 år.

Det finns ungefär 120 000 m² mark för verksamheter och industri uppdelat mellan kommunen och privata aktörer.

I denna utvärdering görs ingen uppföljning av var förhandsbesked och bygglov har beviljats, då det inte går att få fram tillräckligt tillförlitligt

underlag i verksamhetssystem för att slutsatser ska kunna dras om byggnation har skett i enlighet med översiktsplanens intentioner eller inte.

Den kommunal markreserven för utveckling enligt översiktsplanens intentioner är god i ett flertal av de utpekade områdena. Dock finns behov av fortsatta strategiska markinköp inför en framtida detaljplanering.

I dokumenten som genomlyses lyfts ett antal andra dokument, strategier och planeringsunderlag som behöver tas fram. Nedan följer en sammanställning av dem.

Dokument	Status
Dagvattenstrategi	Har inte påbörjats
Gestaltningssprogram infarten till Nora	Har till viss del påbörjats inom ramen för trafikplanen. Hanteras i övrigt i samband med framtida detaljplanering.
Kulturmiljöplan	Har inte påbörjats
Miljöplan	Har inte påbörjats
Cykelplan	Klar
Transportplan (samåkning och byte av trafikslag)	Har inte påbörjats, men hanteras till viss del inom ramen för trafik- och cykelplaner.
Vindbruksplan	Har inte påbörjats. Införlivas som del av framtida översiktsplan.
Träbyggnadsstrategi	Har inte påbörjats

7 Bedömning och slutsats

<u>DOKUMENT</u>	<u>AKTUELL</u>	<u>MOTIVERING</u>	<u>VIDARE STRATEGISK PLANERING</u>
Översiktsplan för Nora kommun	Ja	Översiktsplanen ger vissvägledning och stöd, huvuddragen är aktuella.	Ett antal planeringsunderlag och strategiska dokument tas fram för att komplettera och förbereda för en framtida revidering av översiktsplanen.
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)	Ja	Tillägget ger vägledning och stöd.	Information och implementering av tillägget.
Bostadsförsörjningsplan	Nej	Bostadsförsörjningsplanen bedöms som utdaterad.	Nya riktlinjer för bostadsförsörjning tas fram under mandatperioden.
Trafikplan	Ja	Trafikplanen ger vägledning och stöd för kommunens fortsatta arbete.	Ta fram handlingsplan och genomföra trafikplanen. Under mandatperioden kommer trafikplanen kompletteras med en parkeringsstrategi.
Cykelplan	Ja	Cykelplanen ger vägledning och stöd för kommunens fortsatta arbete.	Ta fram handlingsplan och genomföra cykelplanen.

Den sammantagna bedömningen är att **översiktsplanen i sin helhet är aktuell**. Samtidigt finns det enskilda delar av översiktsplanen som är inaktuella. De delar av översiktsplanen som är inaktuella är inte så pass allvarliga att översiktsplanen inte går att använda för den långsiktiga planeringen. Till ett flertal av de delar som är inaktuella finns dessutom nationella vägledningarna som ger stöd i frågan och som verksamheten snarare använder sig av än det som står i översiktsplanen. Med anledning av det är konsekvensen av de inaktuella delarna liten.

Dock kan det konstateras att de brister som finns kommer innebära att översiktsplanen blir inaktuell om ett antal år och förberedelser för framtagande av en ny översiktsplan behöver inledas. Innan arbetet med en ny översiktsplan är möjlig behöver ett antal planeringsunderlag och andra strategier tas fram.

Det behöver påbörjas en diskussion om utvecklingsområdet Vikar/Skrekarhyttan och hur det kan utvecklas.

Då det finns två inriktningar för ny huvudgatan i Nora tätort behöver båda alternativen detaljutredas så att det kan fattas informerade beslut om val av väg framåt.

Det är särskilt fyra tematiska områden som behöver arbetas vidare med för att en framtida översiktsplan ska ge ett bättre stöd för ärenden inom planering, lovgivning, tillstånd, investeringar och beslut:

- Grön- och blåstruktur
- Klimat- och hållbarhet
- Arkitektur och gestaltning
- Risk, hälsa och säkerhet

Under mandatperioden kommer framför allt följande insatser kopplat till översiktsplanen att prioriteras.

- Framtagande av ny bostadsförsörjningsplan
- Framtagande av grönstrategiplan
- Framtagande av vattentjänstplan
- Framtagande av parkeringsstrategi
- Framtagande av brand- och vattensläcksplan
- Framtagande av utbyggnadsplan för vatten och avlopp
- Utbildningsinsatser och förankring av översiktsplanens betydelse och innehåll
- Lokaliseringsutredning och identifiering av lämpliga platser för industri- och verksamhetsområden.
- Flertal planeringsunderlag som avser att svara mot de inaktuella delarna som finns i översiktsplanen.

Referenser

Bilaga 1 – Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet, länsövergripande planeringsunderlag, Örebro län (2022)

Bilaga 2 – Länsstyrelsens underlag för Nora kommuns beslut om planeringsstrategi (2022)

Bostadsförsörjningsplan för Nora kommun (2018)
<https://www.nora.se/kommunpolitik/reglerochstyrddokument>

Cykelplan för Nora kommun (2021)
<https://www.nora.se/byggabomiljo/oversiktsplanochdetaljplaner/planprogramochstrategier>

Plan- och bygglagen (2010:900)
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan-och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/#top

Miljöbalken (1998:808)
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808/

Tillägg till översiktsplan, områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (2022)
<https://www.nora.se/byggabomiljo/oversiktsplanochdetaljplaner/oversiktsplan>

Trafikplan för Nora tätort (2021)
<https://www.nora.se/byggabomiljo/oversiktsplanochdetaljplaner/planprogramochstrategier>

Översiktsplan för Nora kommun (2017)
<https://www.nora.se/byggabomiljo/oversiktsplanochdetaljplaner/oversiktsplan>